

i INSPIRATIE Chazia Mourali over een gelukkig afscheid **P2**

“ INZICHT Keurmerk van groot belang bij keuze uitvaartonderneming **P9**

👉 ADVIES De voordelen van een nalatenschapsmakelaar **P11**

Een Mooi Levens einde

IN DEZE UITGAVE

Inspiratie
Uitvaartreportage op video is een grote steun voor nabestaanden

P5

Inzicht
Wat is natuurbegraven en wat is er allemaal mogelijk?

P7

LEES MEER OP WWW.MIJN-LIFESTYLE.COM

Visie
Creativiteit in de uitvaartbranche kan een afscheid persoonlijker maken

P8

Streven naar een gelukkig afscheid

Chazia Murali was mantelzorgster voor haar zieke moeder Elise tot zij stierf. Ze schreef er een boek over: 'Het einde voor beginners'.

Door **Marjolein Straatman**

“Ik wil het levenseinde bespreekbaar maken, dat ten eerste. Ook vind ik dat je moet streven naar een gelukkig afscheid. Ons is het gelukt, al wisten we in het begin niet wat er allemaal op ons af zou komen.

Mijn moeder had twee keer eerder borstkanker gehad toen de ziekte na vijftien jaar terugkwam. Uitgezaaid. Nadat we hadden gehoord dat ze niet meer zou genezen, vroeg ik hoe we deze periode zouden ingaan, ik kreeg geen antwoord. De aandacht is vooral gericht op het bestrijden van de ziekte, minder op de begeleiding naar het einde.”

Mantelzorgster

“Gedurende tweeënhalve jaar ben ik de mantelzorgster van mijn moeder geweest. Het was een periode waarin ik me soms machteloos en ontredderd voelde. Niemand vertelde me wat me te wachten stond en ik moest alles zelf uitzoeken. Ik heb mijn boek geschreven voor anderen die hetzelfde meemaken. Het is niet alleen het verhaal van ons, het biedt praktische adviezen zoals bij welke organisaties je bijvoorbeeld hulp kunt vinden en hoe je een dubbelrol als emotionele en praktische ondersteuner kunt vormgeven.

Dat ik die periode ben doorgelopen, komt vooral doordat ik

ontzettend gemotiveerd was. Mijn moeder heeft ook altijd veel voor mij gedaan. En naast heel zware momenten, waren er ook onverwacht gelukkige. Op het laatst leefde ik vanuit een soort basisgevoel en voelde ik daadwerkelijk dat echt niets belangrijker is dan het leven zelf.”

Palliatieve zorg

“In de zesentwintig weken voor haar overlijden kreeg mijn moeder palliatieve zorg in een hospice. Daar was het uitgangspunt het geven van persoonlijke steun en zorg. Mensen die gaan sterven ervaren wat ze total pain noemen; er is pijn, verdriet en onzekerheid over alles. De enige manier om dat lijden te verzachten is door simpelweg te helpen op alle fronten. We troffen lieve mensen die ons perfect begrepen, alles heel goed uitlegden en die enorm veel aandacht hadden, voor zowel mijn moeder als voor mij. Ik vond dat heel fijn. Als mantelzorgster liep ik op mijn tandvlees en vanaf dat moment kreeg ik meer rust. Mijn moeder knapte door de palliatieve zorg paradoxaal genoeg een beetje op. We hebben zelfs nog een tocht gemaakt langs voor haar belangrijke plekken, als afscheid.”

Uitvaart

“Haar uitvaart was prachtig. Voor een deel kwam dat door steun van

Chazia Murali

Presentatrice, columnist
FOTO SERGE LIGTENBERG

“Als mantelzorgster voelde ik me soms moedeloos en ontredderd”

onze kerk. Rooms-katholieken hebben mooie rituelen voor het overlijden. Zo was ik erbij toen mijn moeder twee weken voordat ze stierf een ziekenzorg kreeg. Ik raad ook niet-gelovigen aan zo'n ritueel te organiseren; je kunt met intiem betrokkenen naar muziek luisteren, teksten voorlezen en laten zien dat je er voor elkaar bent. Het is troostrijk voor een zieke om alle mooie en belangrijke dingen te horen als hij of zij nog leeft. Voor het afscheid van het leven moet je de tijd nemen. Je kunt het zien als het laatste hoofdstuk dat je aan je leven schrijft, met een happy ending.”

Rouw en troost

“Na mijn moeders overlijden kwam de klap. Gelukkig vond ik steun in mijn omgeving en kon ik erover praten. Soms stak ik een kaarsje aan voor mijn moeder. Het schrijven van mijn boek is niet zo zeer therapeutisch geweest, maar het zorgde wel voor bijzondere ontmoetingen.

Na een overlijden moet er natuurlijk van alles worden geregeld. Ik ben daar van nature nogal slecht in, een

Win
één van de drie exemplaren van 'Het einde voor beginners' door Chazia Murali.

Ga naar www.mijn-lichaam.com en doe mee!

reden waarom mijn moeder altijd mijn financiën heeft verzorgd. Gelukkig is alles ook na de uitvaart goed afgehandeld en heb ik daar in ieder geval geen trauma's aan overgehouden. Wel is er veel om bij stil te staan.

Wat ik graag tegen mantelzorgers wil zeggen is: erken dat je taak zeer intensief is. Neem regelmatig rust, verwen jezelf en voel je daar niet schuldig over. Hoe beter jij eraan toe bent, hoe beter je kunt geven. En dat maakt ook deel uit van een mooi levenseinde.” ■

Blijf op de hoogte: [facebook.com/MediaplanetNL](https://www.facebook.com/MediaplanetNL)

[@MediaplanetNL](https://twitter.com/MediaplanetNL)

[in](https://www.linkedin.com/company/mediaplanet-nederland) Mediaplanet Nederland

Papier gemaakt van gerecycled materiaal

Project Manager: Savannah Drenth Business Developer: Evelien Meijnen Managing Director: Robin Zeelen Content & Production Manager: Liza Rijken Designer: Juraj Prikopa Digital Manager: Romy Cluistra.

Gedistribueerd door: de Groot Randstedelijke Telegraaf, september 2018 Drukkerij: Rodi Media Dit is een bijlage bij de Groot Randstedelijke Telegraaf. De inhoud van deze bijlage valt niet onder de hoofdredactionele verantwoordelijkheid van de Groot Randstedelijke Telegraaf. Copyright Mediaplanet Publishing House: Volledige of gedeeltelijke vervoelvoudiging, openbaarmaking of overname van deze publicatie is slechts toegestaan met toestemming van de uitgever, met bronvermelding.

cannaoix®

Het is 'tijd' om op te laden met Cannabidiol CBD, vitamines en zink in een unieke zuigtablet.

20 zuigtabletten
in blister a 10mg cannabidiol CBD

Consumentenprijs: € 34,95
Nu € 29,95 actiecode: QIX918
Geldig t.m. 31 oktober 2018
www.poolplus.com

Meer informatie:
E: vragen@mediphos-otc.com
W: mediphos-otc.com

Draagt bij aan de vermindering van vermoeidheid en het energieniveau op peil te houden.

De unieke zuigtablet zorgt voor een constante dosering en heeft een aangename frisse smaak.

Bevat naast de farmaceutisch gestandaardiseerde cannabidiol CBD:

- ✓ vitamine C
- ✓ vitamine B3 (niacine)
- ✓ vitamine B6 en B12
- ✓ zink

DIGITAAL LEERHUIS HELPT ZORGPROFESSIONALS OP WEG

Training op maat voor betere palliatieve zorg

Palliatieve zorg helpt de weg naar het levenseinde verzachten. Vanzelfsprekend vraagt ook deze vorm van zorg kundige mensen. Stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg spijkt de kennis van zorgprofessionals bij.

Iemand die ziek is en te horen krijgt dat genezing niet meer mogelijk is, komt in aanmerking voor palliatieve zorg. Doel hiervan is een betere kwaliteit van leven. "Vaak zie je dat mensen juist in hun laatste levensfase op zoek gaan naar antwoorden op allerlei levensvragen. Het is aan zorgverleners om een antenne te hebben voor dit soort vragen, zodat zij een luisterend oor kunnen bieden. Goed onderwijs leert professionals op de juiste wijze ondersteuning bieden", zegt Kees Goedhart, directeur van Stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg.

'Zijn' stichting bestaat sinds 2004 en biedt training aan iedereen die beroepshalve met palliatieve zorg te maken heeft. Dat zijn artsen, verpleegkundigen, verzorgenden, geestelijk verzorgers, maar bijvoorbeeld ook paramedici. "Door gespecialiseerd onderwijs leren zorgprofessionals hoe zij persoonsgericht en professioneel kunnen werken", aldus Goedhart.

De trainingen variëren in duur van een dagdeel tot meerdere dagen. De docenten van Leerhuizen Palliatieve Zorg werken zelf dagelijks met stervenden en hun naasten. Zij staan dan ook voor dezelfde dilemma's als de cursisten. "De lesstof volgt voor een groot deel het kwaliteitskader palliatieve zorg van 2017. Dat is een richtlijn voor de manier waarop we deze zorg in Nederland inrichten." In de trainingen komen verschillende thema's aan bod (zie kader).

De docenten van Leerhuizen Palliatieve Zorg werken zelf dagelijks met stervenden en hun naasten

Traject op maat

Stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg wordt gedragen door zes organisaties die actief zijn in de thuiszorg en verpleegzorg, zegt Goedhart. Het zijn ook deze partijen waaraan de stichting onderwijs levert. Maar er zijn ook cursussen met een open inschrijving voor andere organisaties en zzp'ers. "Een groeiend onderdeel binnen de scholingen is het geven van zogenoemde incompanytrainingen. Hierbij gaan we naar de organisatie toe en trainen we een specifieke groep medewerkers op één of meerdere onderwerpen. Om de cursusinhoud te bepalen hebben we eerst een gesprek. Hieruit blijkt waar de organisatie staat en welke behoefte er is. Op basis daarvan maken we een training op maat."

Nieuwe methodieken

Goedhart ziet dat er op het gebied van onderwijs behoefte is aan vernieuwing. Daarom ontwikkelt Stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg een nieuwe wijze van lesgeven. Deze introduceert de stichting in de loop van 2019. "Het traditionele onderwijs waarbij de docent voor de klas de lesstof uitlegt, blijkt niet genoeg. We kiezen nu voor blended learning, een combinatie van klassikaal en online onderwijs. De cursist heeft straks toegang tot een digitaal leerhuis met korte theorie filmpjes van de docent en nagespeelde praktijksituaties. Verder is er een online bibliotheek met belangrijke thema's.

Wat het verschil is ten opzichte van andere blended learning aanbieders?

"Na het volgen van het onderwijs blijft het digitaal leerhuis beschikbaar voor leren in de dagelijkse praktijk. Hiermee kunnen medewerkers kijken of wat zij doen voldoende geborgd is, ook kunnen medewerkers met elkaar kijken wat goed gaat en wat beter kan. We kunnen het digitaal leerhuis bijvoorbeeld in de huisstijl van een zorgorganisatie zetten of uitbreiden met andere aandachtsgebieden, zoals dementie. Dit biedt organisaties de mogelijkheid om medewerkers ook voor persoonsgerichte zorg op te leiden."

Kosten

Het gebruik van andere methodieken voor trainingen verbetert volgens Goedhart niet alleen de kwaliteit van het onderwijs. Hij ziet ook een verlaging van de kosten. "Er is veel scholing vereist in de Nederlandse zorg en voor organisaties betekent dit vaak een aanzienlijke kostenpost. Met een andere aanpak van onderwijs brengen we de kosten naar beneden. De lesstof wordt compacter aangeboden en het aantal lessen van cursisten daalt. Die uren kunnen ze aan de daadwerkelijke zorg besteden. Ook goed om te weten: al onze trainingen zijn geaccrediteerd."

Onderzoek en ontwikkeling

Onderwijs is de kerntaak van Stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg. Daarnaast maakt stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg zich sterk voor onderzoek en ontwikkeling. Goedhart: "De zorg is enorm versnipperd en de palliatieve zorg is geen uitzondering. In de afgelopen jaren hebben we leerwijzen en instrumenten ontwikkeld die bijdragen aan

betere samenwerking tussen de verschillende zorgverleners. Door te blijven onderzoeken en ontwikkelen kunnen we inspelen op de knelpunten én werken aan verdere verbetering."

VOORBEELD VAN EEN TRAJECT OP MAAT

Kees Goedhart, directeur Leerhuizen Palliatieve Zorg: "Wij werden benaderd door Abrona, een organisatie die ondersteuning biedt aan mensen met een verstandelijke beperking. "Zorgverleners maken bewoners soms jaren mee. Sommigen merkten dat ze niet goed wisten hoe ze bewoners het best kunnen begeleiden naar het sterven. Voor ons was dit een nieuwe doelgroep. Daarom liepen er eerst twee van onze mensen mee. Hierna werd de precieze vraag in kaart gebracht. Zo ontstond er ook voor Abrona een training die aansloot op de situatie van de zorgverleners."

"Onze medewerkers zijn nog nieuwsgieriger en betrokken geworden"

Ronald ter Beek, Adviseur Leren & Ontwikkelen Abrona te Huis ter Heide: "De docenten van Leerhuizen Palliatieve Zorg schakelden snel naar ons werkveld. Door de praktijkgerichte cursus zijn onze medewerkers nog bewuster gaan werken en kunnen zij hun werk nog beter uitvoeren. Eén cursist vertelde dat het haar heeft geïnspireerd om van elkaar te leren. Ieder heeft zijn eigen wijze over hoe je omgaat met palliatieve zorg aan de cliënt en hoe je hem of haar erbij betrekt. Kortom, de cursus heeft de aanwezige cursisten nog nieuwsgieriger en betrokken gemaakt bij het thema palliatieve zorg."

THEMA'S EN VOORBEELDEN VAN CURSUSSEN

- Basiscursus Palliatieve zorg voor verzorgenden en verpleegkundigen. Hoofdthema's zijn: Inleiding in de palliatieve zorg, symptoomcontrole, ethiek en zingeving, communicatie en zorg voor zorgenden.
- Masterclass Palliatieve zorg voor huisartsen en specialisten ouderengeneeskunde. Hoofdthema's zijn: symptoomverlichting, besluitvorming en communicatie (deel 1) en falende palliatieve sedatie, zingeving en ethische dilemma's (deel 2).
- Masterclass spiritualiteit in de palliatieve zorg. Voor geestelijk verzorgers, artsen, HBO-verpleegkundigen en paramedici.
- Workshop 'Hoe om te gaan met (vragen over) kinderen met een (groot)ouder in de palliatieve fase?'
- Workshop 'Zorg voor mensen die bewust afzien van eten en drinken om het levenseinde te bespoedigen'
- Workshop 'Oeps, de patiënt wordt weer wakker!'. Over moeilijke en/of falende sedatie.
- Workshop 'Zorg voor zorgenden. Hoe houd je het werken in de palliatieve zorg vol?'

Meer informatie over onze cursussen en mogelijkheid tot inschrijven: ga naar de agenda op www.leerhuizenpalliatievezorg.nl

OVER LEERHUIZEN PALLIATIEVE ZORG

Leerhuizen Palliatieve Zorg is een samenwerking van de zorgorganisaties Laurens, Lelie Zorggroep, Florence, Aafje, de Zellingen en Sonneburgh. Het is een CRKBO geregistreerde instelling die een breed palet van onderwijs biedt aan alle zorgverleners die zich (verder) willen verdiepen in de palliatieve zorg. Zorgprofessionals kunnen zich inschrijven op cursussen via de website. Ook biedt de stichting aan zorgorganisaties in Nederland 'incompany trainingen' – trajecten op maat aan.

Weten wat wij voor u kunnen betekenen? Bel of mail ons:

Leerhuizen Palliatieve Zorg
Oosterhagen 239, 3078 CL Rotterdam
Tel. 010 – 753 58 04
Email info@leerhuizenpalliatievezorg.nl

VISIE

Natuurlijk een duurzame uitvaart

In de wereld van uitvaarten zijn allerlei ontwikkelingen gaande. Eén daarvan is dat mensen graag zelf kiezen hoe hun uitvaart of die van hun naaste eruit komt te zien. Uitvaarten worden dus steeds persoonlijker en unieker. Wist u dat u ook kunt kiezen voor een uitvaart met een groen randje of een volledig duurzame uitvaart?

Een bij GreenLeave aangesloten uitvaartondernemer heeft hier een mooi voorbeeld van. Hij vertelde dat de overledene van de natuur en de fiets hield. Al snel werd duidelijk dat dat ook terug zou komen tijdens de uitvaart. En zo organiseerde hij een uitvaart op de

fiets. 250 personen op de fiets op weg naar de plechtigheid, die bovendien in de openlucht plaatsvond. En de kist? Die werd vervoerd op een speciale kar achter één van de fietsen.

Er zijn veel mogelijkheden voor een duurzame uitvaart. Zo is er inmiddels een breed aanbod van duurzame kisten. Je kunt het zo gek niet bedenken of ze bestaan: kisten van verantwoord Nederlands hout, van gevlochten wilgentenen of van karton. Ambachtelijk gemaakte urnen van paardenkastanje hout, waarbij iedere urn een uniek stukje vakmanschap is. Ook voor grafmonumenten valt er wat te kiezen. Behalve het planten van een boom of het plaatsen van een houten monument, kunnen grafstenen ook keer op keer een nieuw leven krijgen. Nu worden de meeste grafstenen, die gemaakt worden van prachtig, miljoenen jaren oude natuursteen, vernietigd na verwijdering van het graf. ■

THC olie als hulpmiddel bij palliatieve zorg

Door Nadine Fischer

Veel patiënten worden in de laatste levensfase niet voldoende geholpen door reguliere medicatie. Het gebruik van THC olie kan een prettige manier zijn om de kwaliteit van leven in deze periode te bevorderen.

Wernard Bruining houdt zich al jaren bezig met cannabis. In 1995 startte hij Stichting Mediwiet, in 2009 bedacht hij verdunde THC olie en in 2009 verdunde CBD olie, beiden worden ook wel wietolie genoemd. "THC olie kan uitkomst bieden voor mensen in de palliatieve levensfase; het zorgt ervoor dat mensen zich beter voelen. Daarom is het ook verboden. De mens is nu eenmaal huiverig voor vernieuwing, al helemaal als iedereen er zo blij van wordt."

Geschikt voor iedereen

Wat maakt dat deze oliën zo'n goede uitkomst bieden voor iedereen met klachten? "Cannabinoiden regelen alle vitale processen in een levend wezen. THC en CBD olie lijken op de cannabinoiden die ons lichaam zelf produceert. Daarom is wietolie nooit schadelijk, niet verslavend en werkt het zo snel. Als palliatief hulpmiddel zorgt THC olie voor minder pijn, ontspanning, betere nachtrust, meer afstand tot de klachten en het opbloeien van de fantasie."

Zelfredzaam

Via Stichting Mediwiet richt Bruining zich op de zelfredzaamheid van patiënten met behulp van wietolie. "THC is grotendeels illegaal, daarom leren we patiënten zelf THC olie te maken met onze gepatenteerde cannolator. We streven naar een nieuwe laag van zelfzorg, die tussen de mensen en de steeds duurder wordende professionele gezondheidszorg in staat."

Wernard Bruining

Oprichter Stichting Mediwiet

"Zelfredzaamheid is de helft van het werk"

Een nieuwe kijk

Stichting Mediwiet organiseert een 'Helende Hennep' tournee door Nederland met bijbehorende Mediwiet markt. Hier krijgt men lezingen en informatie over wietolie en gezonde voeding. Ook geeft de stichting wekelijks cursussen aan patiënten over het gebruik van THC en het goedkoop zelf maken van wietolie met de cannolator. Daar zit een hoog percentage kankerpatiënten bij. "Voor velen markeert kanker het begin van hun laatste levensfase. Toch gaat iedereen hier opgewekt en vol goede moed de deur uit. Het zelf maken van wietolie geeft mensen kracht en zelfvertrouwen. Zelfredzaamheid is de helft van het werk!" ■

Wernard Bruining

Bedenker van:
het woord Mediwiet (1995)
verdunde THC olie (2009)
verdunde CBD olie (2013)

- 49 patiënteninterviews
- 3 methodes om zelf wietolie te maken
- De geschiedenis van het verbod
- Industriële hennep als redder der mensheid

Het boek is verkrijgbaar bij o.a. www.bol.com en www.cbdshop.nl

Voor vragen zijn wij op werkdagen bereikbaar tussen 9.30 - 16.00 op:

06-12187494

Want dood gaan we allemaal

Sterven op een waardige manier met THC olie

Lisa de Roos was een van onze eerste patiënten die heel veel baat bleek te hebben bij het gebruik van THC olie tegen haar reumatische klachten. Toen ze later kanker kreeg bleek THC olie ook een perfect middel voor palliatieve zorg. Lisa liet zien dat je met wietolie dood kunt gaan zonder pijn en ellende en met een glimlach. Google 'Lisa de Roos' voor de film.

Deze film en 200 andere video interviews vind je ook op:
www.mediwiet.nl
of www.stichtingmediwiet.nl

Let op: THC doet mensen zich beter voelen, daarom is het vooralsnog verboden.

Mediwietmarkten

Helende Hennep lezingen

Cannolator Cursus
Zelf wietolie maken

Een uitvaartreportage op video; grote steun voor nabestaanden

Door **Nadine Fischer**

GESPONSORD

Het laatste afscheid brengt vaak veel verdriet met zich mee, waardoor een groot deel van de uitvaart langs de nabestaanden heen gaat. Het later terug kunnen zien van de uitvaartreportage op video kan voor hen zeer waardevol zijn.

Arthur Ike maakt al 27 jaar uitvaartreportages met zijn bedrijf AR Video. “Het terugkijken van een uitvaart kan voor veel mensen een enorme steun zijn. De bloemstukken met lieve woorden, de rouwkaart, de buurman op de vijfde rij, de speeches; alles wat niet gezien of juist vergeten is,

“Alles wat niet gezien of juist vergeten is, wordt nu een tastbare herinnering”

wordt nu een tastbare herinnering.” Het is meer dan de webcam opname van het uitvaartcentrum. Ook het vertrek thuis en de condoleance kunnen worden gefilmd. “Met een professionele uitvaartreportage worden alle belangrijke momenten passend in beeld gebracht.”

Een bijzonder geschenk

Een uitvaartreportage kan ook houvast geven voor kinderen die een ouder verliezen en nog niet beseffen wat er precies gebeurt. Of voor

nabestaanden die door omstandigheden niet bij de uitvaart aanwezig kunnen zijn, bijvoorbeeld omdat ze in het ziekenhuis liggen of in het buitenland wonen. Naast de uitvaartreportage is er nóg een oplossing om ervoor te zorgen dat nabestaanden toch de uitvaart kunnen meemaken; een live-stream. Hierdoor kan overal ter wereld meegekeken worden. Compleet veilig, er blijven geen beelden achter op het internet. “Afgelopen zomer heb ik onder andere de uitvaart van een achtjarig meisje uitgezonden, zodat haar klasgenootjes en familieleden die op vakantie waren ook mee konden kijken. Het was heel bijzonder om dit voor hen te mogen verzorgen.”

Respectvol en onopvallend

Uiteraard wordt een uitvaartreportage zo respectvol en onopvallend mogelijk vastgelegd. Arthur beschikt zelfs over een drone, waardoor er op afstand een mooi overzicht van bijvoorbeeld het graf gemaakt kan worden.

“Onlangs werd een vrouw die honderd was geworden door zes van haar kinderen, waarvan de oudste 75 jaar, de kerk in- en uitgedragen. De video hiervan is voor hen nu een waardevol familiedocument.” ■

Op 26 september 2018 kun je AR Video vinden op de grote Uitvaart Vakdag in Gorinchem (stand 112)

Verklaring van erfrecht via internet

Door **Simon van der Ben**

GESPONSORD

Verklaringvanerfrecht.nl

Een verklaring van erfrecht is een notariële akte waarmee iemand kan aantonen erfgenaam te zijn. Volgens Esther Dellebeke, jurist bij de website Verklaringvanerfrecht.nl hoeft je daarvoor niet naar een notariskantoor.

Dellebeke: “Meestal zijn banken de eerste instanties die na een overlijden om zo'n verklaring vragen, zodat zij de juiste personen toegang geven tot een bankrekening. Ook als je als erfgenaam de woning van de overledene gaat verkopen vraagt de makelaar vaak naar een verklaring van erfrecht.

Vroeger ging je daarvoor naar de plaatselijke notaris, die vervolgens de nodige onderzoeken startte en na een paar weken de verklaring afgaf.

Bij Verklaringvanerfrecht.nl kan dat digitaal. Via de mail lever je alle gegevens aan zoals onder andere een kopie van een eventueel testament en de gegevens van de erfgenamen. De

notarissen die betrokken zijn bij Verklaringvanerfrecht.nl gaan dan dezelfde onderzoeken doen. Bij de gemeente kijken of de gegevens kloppen, of het laatste testament in het bezit is en uiteindelijk geeft een bevoegd notaris de verklaring van erfrecht af.

Het bedrijf heeft klanten uit alle leeftijdsgroepen en heeft al ruim 6000 aanvragen uit heel Nederland behandeld. Dellebeke legt uit:

“Gemiddeld ligt het tarief lager, omdat je bij ons niet langskomt voor een bespreking, maar alles via de mail of de telefoon doet. Daarom is de drempel wat lager en zijn we ook wat sneller dan de gemiddelde notaris. Vragen beantwoorden we liefst nog dezelfde dag. Ook geven we vooraf een duidelijke kostenopgave, dus kom je niet voor verrassingen te staan. Behalve voor een verklaring van erfrecht kun je bij ons ook terecht voor de aangifte erfbelasting en de gehele verdere afwikkeling van de nalatenschap. Niet in alle gevallen moet je erfbelasting betalen. Dit

hangt af van wat je erft of van het advies dat wij geven welke keuze je het best kan maken. We adviseren ook hoe je een erfenis moet aangaan als er bijvoorbeeld schulden zijn. Eigenlijk over alles wat met erfrecht te maken heeft.” ■

Op 26 september 2018 kun je Verklaringvanerfrecht.nl vinden op de grote Uitvaart Vakdag in Gorinchem (stand 143)

Beroep met betekenis

Door **Marjolein Straatman**

GESPONSORD

Beroepen in de uitvaartbranche kunnen voldoende geven. Een reden waarom sommigen zich laten omscholen, vertelt Geraldine van de Vegte van GaandeweG Uitvaarteducatie.

“Ons werk gaat altijd over de kern van het leven. Je kunt voor iemand het verschil maken en helpt anderen. De mensen die zich laten omscholen voor een baan in de uitvaartbranche hebben vaak behoefte aan voldoening, in plaats van aan targets”, vertelt Geraldine van de Vegte.

Voor een bestaan in deze branche zijn een aantal eigenschappen belangrijk. Zo moet iemand de tijd kunnen nemen voor nabestaanden om bij hun gevoel te komen, zegt ze, zodat er beslissingen worden gemaakt vanuit het hart. “Oprecht kunnen luisteren is dus heel belangrijk, net als volle aandacht hebben voor anderen. In de uitvaartbranche ben je zelf het gereedschap om mee te werken.”

Opleiding

Hoewel die eigenschappen meestal niet zijn aan te leren en een opleiding niet verplicht is, heeft die volgens Van de Vegte wel veel waarde. Om te beginnen om pijnlijke fouten te voorkomen. Ze leidt mensen op tot laatste levensfasebegeleider, uitvaartbegeleider en ritueelbegeleider in haar bedrijf GaandeweG Uitvaarteducatie.

“Veel mensen komen eerst naar de informatiedag om te onderzoeken of het vak bij hen past. Is dat het geval, dan volgt er een intakegesprek dat dient als tweede schifting. Een training bestaat uit tien lesdagen en een afsluitend examen. Er is natuurlijk ook aandacht voor de praktijk. Voor het vak van uitvaartondernemer leer je bijvoorbeeld hoe je een overledene aankleedt, uit bed tilt en in de kist legt en ook hoe je naasten bij die onderdelen kunt betrekken.”

Gemotiveerd

De keuze voor omscholing en een baan in de uitvaartbranche is vaak een bewuste, weet Van de Vegte. “Het mooie daaraan is dat de mensen die zich aanmelden erg gemotiveerd zijn. Dat komt de branche, en uiteraard de klanten, alleen maar ten goede.” ■

VISIE

“Christelijke uitvaartzorg is er voor iedereen”

Een uitvaart moet recht doen aan en passen bij de overledene. Gelukkig is er veel mogelijk. Wist u bijvoorbeeld dat er ook christelijke uitvaartzorg bestaat? En: deze is er ook voor niet-christenen.

Door **Marjolein Straatman**

“Als er een menora, een joodse kandelaar, in de vensterbank staat bij een overledene, dan weet ik al dat dit van grote waarde kan zijn voor diegene. Dat kan ik dus meenemen in het overleg voor de uitvaart.” Aan het woord is christelijk uitvaartondernemer Erwin Livestro. Hij meent dat er veel voordelen zitten aan christelijke uitvaartzorg.

Wensen en behoeften

“Christelijke uitvaartondernemers volgen Christus. In de Bijbel staat dat we onze naaste lief moeten hebben en komt onder meer tot uiting dat God ieder mens uniek heeft geschapen; een christelijke uitvaartondernemer heeft dezelfde benadering van de mens. Persoonlijke aandacht is belangrijk en zoveel mogelijk rekening houden met iemands wensen en behoeften daarmee ook. Omdat er binnen christelijke uitvaartzorg veel

affiniteit met en liefde voor het geloof is, kunnen we heel goed aanvoelen wat daarin voor iemand belangrijk kan zijn”, vervolgt hij.

Doen wat past

Het was daardoor dat Erwin bijvoorbeeld wist dat een overleden dame vanwege haar geloofsovertuiging het beste met een witte auto naar haar rustplaats kon worden gebracht, en ook dat dit bij sommige andere gezindten beter een antraciet of zwart exemplaar kan zijn. Details, zo lijkt het misschien voor sommigen, maar ze kunnen nauw luisteren op een cruciaal moment als een uitvaart, weet hij. “Een christelijke uitvaartondernemer weet ook dat katholieke overledenen altijd met het hoofd eerst een ruimte worden binnengedragen en dat dit bij protestanten juist met de voeten is. Ook kan ik aan de hand van een religieuze ketting om de hals van een katholiek

“Details kunnen nauw luisteren op een uitvaart”

iemand opmaken welke afbeelding van een kruis, al dan niet met het lichaam van Christus, er waarschijnlijk gewenst is voor op de kist.”

Predikant inschakelen

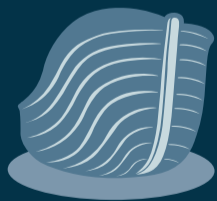
Een christelijke uitvaartondernemer doorloopt op het moment dat hij wordt ingeschakeld dezelfde processen als een reguliere, vervolgt Erwin. “Een verschil is waarschijnlijk dat ik ook direct contact zoek met iemands predikant als dat belangrijk is, om zo vroeg mogelijk de agenda's op elkaar af te kunnen stemmen. Ook verzorging is een belangrijk onderdeel.

Sommige mensen vinden het fijner als de verzorging van een vrouwelijke overledene ook door vrouwen en niet door een man wordt uitgevoerd, dus bieden we die optie altijd. Alles moet kloppen. Zijn er twintig drukproeven nodig voor het rouwdrukwerk helemaal naar de zin is? Dan komen die er ook.”

Erwin vindt het belangrijk dat een uitvaartondernemer mensen de tijd geeft die ze nodig hebben, en dat hij of zij ook rekening kan houden met een relatief beperkt budget. “Voor nabestaanden kan het daarnaast voordelen hebben om in zee te gaan met een uitvaartonderneming die landelijk actief is. Zo is alles met de uitvaartondernemer te bespreken in de eigen vertrouwde omgeving, ook als de uitvaart elders plaatsvindt. Weet ook dat het niet verplicht is om een uitvaart te laten verzorgen door de organisatie waarbij de verzekering loopt.”

Ook voor niet-christenen

Christelijke uitvaartzorg is er ook voor mensen die niet lid zijn van een kerk en voor niet-christenen, zegt Erwin. Het komt regelmatig voor dat ouders nog wel gelovig zijn en de kinderen niet. Erwin fungeert dan als een geleidend middel en bemiddelt tussen de betrokkenen, zegt hij. “Veel christenen kijken anders naar de dood dan niet-gelovigen en dat heeft onmiskenbaar invloed op een uitvaart. Ze zien het leven op aarde als voorbereiding tot ze naar de Heer gaan en herenigd worden met overleden geliefden. Vaak zie je daardoor meer berusting. Maar wat natuurlijk voor iedereen geldt, is dat een uitvaart moet passen bij de persoon en een eerlijk beeld moet schetsen van wie diegene was. Daarom is het ook zo belangrijk dat een uitvaartondernemer zich goed kan inleven in het leven van de overledene.” ■

NOACH

uitvaartzorg

In een tijd waarin veel keuzes gemaakt moeten worden, is het van belang dat u naast een goede begeleiding ook in alle rust afscheid kunt nemen.

Wij zijn een luisterend oor, begeleiden en adviseren waar nodig. Wij werken vanuit de Bijbel en met de liefde van de levende God mogen wij families ondersteunen in deze moeilijke periode. Noach steunt en begeleidt ook landelijk de diaconale uitvaarten.

☎ 085 - 485 1457 info@noachuitvaartzorg.nl

Landelijk actieve christelijke uitvaartzorg voor iedereen!

www.noachuitvaartzorg.nl

Een wandeling over de natuurbegraafplaats

Regendruppels vormen glanzende bolletjes op bladeren. Het open veld is stralend groen. De regen voedt en de zon doet leven hier op natuurbegraafplaats Heidepol. Corry (70) heeft een afspraak met informatiemedewerkster Esther Rouw. Over leven en dood. Over natuurbegraven en wat hier allemaal kan. Het verhaal van een bijzondere wandeling.

GESPONSORD

**Natuurbegraven
Nederland**

“Kom eerst even lekker zitten.” De geurende koffie. Haar hartelijkheid. Esther geeft Corry een warm welkom. “Soms zijn deze informatiegesprekken momenten van groot verdriet. Vaak zijn het zulke mooie gesprekken met mensen die een plek voor later zoeken.”

Midden in het leven

Corry staat midden in het leven. Ze geniet van haar (klein)kinderen, uitstapjes, vakanties en wandelclubje. Haar vader werd ruim 90. Haar moeder is 97 en nog ‘goed bij de pinken’. Maar toch, als het zover is, wil Corry

zelf haar laatste rustplek op een natuurbegraafplaats. Niet ‘in een rijtje’ op een ‘standaard’ begraafplaats. Ze vindt het een mooie geruststellende gedachte dat een natuurbegraafplek eeuwig is: “Dan hoeven mijn dochters nooit na te denken over grafrechten of het bijhouden van mijn graf.” Corry vindt de Veluwe ‘misschien wel de mooiste regio van Nederland’. Esther vertelt haar over hoe Natuurbegraven Nederland op Heidepol ‘de natuur mooier wil maken’ en over de mogelijkheden van een laatste rustplaats hier.

Onder de paraplu

Tijd voor een wandeling. Door het bos en over de prachtige oude beukenlaan. De regen tikt zacht op hun paraplu’s. Houten boomschijven met namen en data markeren de laatste rustplaatsen. Soms met een spreuk. Soms met bloemen. Esther: “Maar als

je niet weet dat hier mensen begraven liggen, loop je er al snel voorbij. Heidepol is vooral een natuurgebied om te wandelen, fietsen en tot rust te komen.” Corry luistert aandachtig: “Mooi dat alle plekken op dezelfde manier gemarkeerd zijn. Geen grote stenen, glimmende beeldjes of lantaartjes. Heel rustig.” Esther knikt: “Geen verschillen in rang of stand. Hier liggen allerlei mensen samen.”

Druppels

Corry en Esther staan even stil op een plek die baadt in bloemen. Op de tulpenblaadjes vallen druppels. Vlakbij klinken zachte stemmen van wandelaars. “Dat mag hier gewoon”, vertelt

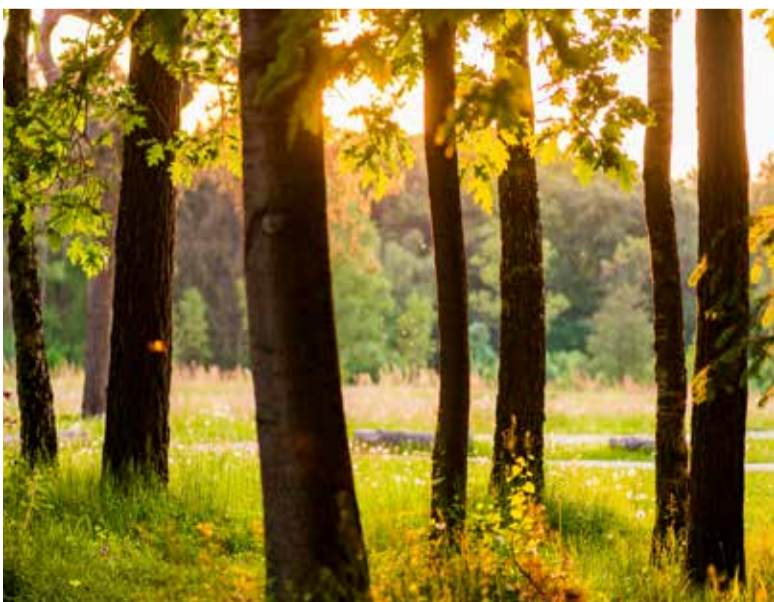
Esther. “Als kind hield ik mijn adem in op begraafplaatsen. Hier krijg ik juist lucht. Kinderen zoeken dennenappels. Op mooie dagen zitten nabestaanden in het zonnetje bij de plek van hun dierbare. Dat is toch

heerlijk?” Corry heeft wel een voorkeur: “Het bos. Niet in het open veld. Ik hou niet van wind. Lekker beschut bij een dennenboom of berk. Bijvoorbeeld waar die twee berken naar elkaar groeien. Heel mooi!” ■

Natuurbegraven Nederland gelooft in de kracht van de natuur en de vrije wil van mensen. Samen met Natuurmonumenten beheren en onderhouden we natuurgebieden waarin mensen een laatste rustplaats kunnen uitkiezen. Er zijn op dit moment drie natuurbegraafplaatsen: Heidepol in Arnhem, Schoorsveld in Heeze en Maashorst in Schaijk. Onze natuurbegraafplaatsen zijn geopend tijdens ‘de openingstijden van de natuur’ tussen zonsopgang en zonsondergang.

Voor meer informatie:
www.natuurbegravnederland.nl

INSPIRATIE

FOTO DAGLIEFSTE

ANDERS DAN DE STANDAARD UITVAART

Creativiteit in de uitvaartbranche kan een afscheid persoonlijker maken. Er mag bovendien meer dan menigeen misschien denkt.

Door **Marjolein Straatman**

De ontwikkelingen in de uitvaartbranche staan niet stil en er wordt steeds vaker afgeweken van de standaard." Aan het woord zijn Orlanda Adams en Olga Bouwens, eigenaren van het online platform RememberMe.nl. Zij hebben als doel het publiek te informeren over alle mogelijkheden rondom uitvaart en rouw. Daarnaast helpen zij hen bij het regelen van een persoonlijk afscheid. "Een jonge vrouw wilde na haar overlijden graag op haar zij liggen in de kist, dat was mogelijk. Haar uitvaart vond plaats op een landgoed en werd afgesloten met een hapje en drankje. Daarna werd de kist samen met enkele familieleden weggereden in een Volkswagenbusje en zwaaiden de aanwezigen haar uit. De crematie vond plaats in kleine kring", vertelt Adams.

Levensmoment

"Ieder levensmoment wordt tegenwoordig heel persoonlijk aangepakt. Hoewel op overlijden en uitvaarten nog een beetje een taboe rust, willen mensen ook daarin iets wat beter bij henzelf of een naaste past", zegt ze.

Het probleem, zo vervolgt collega Bouwens, is dat veel mensen nog niet goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden. "Vaak wordt er nog in standaard beelden gedacht. Wij horen heel vaak 'Mag dat dan?' Er mag en kan meer dan veel mensen denken."

Print en eco

Het afscheid bij een crematie of begraving vindt vaak plaats in een

"De uitvaartondernemer moet iemand zijn met wie je kunt lezen en schrijven"

aula, maar verplicht is dat niet. Het kan ook op een landgoed, bij een kasteel en zelfs in de eigen achtertuin. "Heeft iemand altijd heel fanatiek gesport, dan valt te overwegen om de uitvaart bij een sportclub zoals een voetbalvereniging te laten plaatsvinden, als die daarmee instemt. Zo kun je dus zorgen dat het afscheid aansluit op hoe iemand in het leven stond", zegt Adams.

Ook kisten kunnen steeds meer worden aangepast aan voorkeuren. Er is al een exemplaar op de markt dat transparant is en mooi afgewerkt met hout; in de branche 'de Sneeuwwitjekist' genoemd. Kisten kunnen worden uitgerust met prints met bijvoorbeeld foto's en spreuken, ze krijgen soms een wrapping en er bestaan bijvoorbeeld ook eco-varianten. Ze laten beschilderen door kinderen kan eveneens, en is soms een manier om hen bij het afscheid te betrekken.

De rol van bloemen bij de uitvaart verandert ook, zo ziet Adams. De meer traditionele rouwkrans is zeker niet verdwenen, maar bloemen worden tegenwoordig vaker gebruikt in styling. "Ze kleden ruimten aan en maken ze warmer. Zo was er onlangs een uitvaart waarbij de kist omringd werd door grote vazen. De mensen die afscheid kwamen nemen van de overledene namen bloemen

mee zodat er grote wildboeketten ontstonden."

Koffie en cake?

Er is nog meer in de entourage van uitvaarten wat kan worden afgestemd op persoonlijke voorkeuren. Bij het afscheid van een ware bourgondiër passen een wijntje en kaasplankje soms beter dan koffie en cake, zegt Bouwens. Ook wordt er volgens haar steeds vaker met een borrel een laatste toast uitgebracht op de overledene. "Verder zie je dat mensen in rouwvervoer afwijken van wat gangbaar is. Met een busje zoals in het eerdere voorbeeld, en voor kinderen door aangepaste mini's als rouwauto te gebruiken. We zien meer livemuziek tijdens uitvaarten en in rouwkaarten kan ook worden gevarieerd. Onlangs wilde iemand graag ronde rouwkaarten omdat ze zo van ronde vormen hield."

De vrienden van een flamboyant in het leven staande jongen wilden hem liever eren met een feest. Er was piano, zang en mooie speeches en zijn lievelingskleur werd overal in doorgevoerd. Bouwens: "Het was heel mooi om te zien dat zijn vrienden de regie pakten in het organiseren van zijn uitvaart. Terecht ook, het was hún afscheid."

Een persoonlijker uitvaart is niet per se een duurdere. Er is heel

Orlanda Adams en Olga Bouwens

FOTO DEEZZ FOTOGRAFIE

veel wat naasten van de overledene zelf kunnen doen. De catering verzorgen is bijvoorbeeld een optie, en de uitvaart in de eigen tuin laten plaatsvinden zagezegd ook. Het is bovendien toegestaan om de eigen auto te gebruiken als rouwvervoer.

De juiste match

Adams en Bouwens adviseren anderen om te denken in mogelijkheden, niet in beperkingen. "Je eerst online oriënteren is een goede optie, er is veel informatie beschikbaar over wat er allemaal mogelijk is. Het kan slim zijn om, als die gelegenheid er is, vooraf goed vast te leggen wat je wilt en het is ook absoluut belangrijk om vooral niets te doen waar je geen goed gevoel bij hebt", zegt Adams.

Een goede match met de uitvaartondernemer kan bijdragen aan een uitvaart die helemaal is afgestemd op de persoonlijke voorkeuren. Een intakegesprek helpt, als de tijd

daarvoor is, bij het maken van de juiste keuze. Bouwens: "Als je in dat gesprek voelt dat het niet helemaal klikt, kun je ook beslissen om met een andere partij in zee te gaan." Er zijn ook onafhankelijke partijen die kunnen helpen bij het vinden van de juiste uitvaartondernemer.

Het is heel belangrijk om bij al deze zaken stil te staan, zeggen de twee, zeker omdat er vaak meerdere dagen intensief wordt samengewerkt met de uitvaartondernemer om het afscheid vorm te geven. Idealiter is het iemand met wie je kunt lezen en schrijven en die weet wanneer hij een stap terug moet doen. Bouwens: "Een uitvaart is er maar één keer. Als die mooi is en bij de persoon past, kan dat een beetje bijdragen aan de rouwverwerking." ■

Bijzondere uitvaart regelen?
Ga naar RememberMe.nl.
Wij inspireren, informeren en
verbinden jou met de juiste
partijen.

REMEMBER ME.NL

Voor een afscheid met een
gekleurd randje.

Uitvaartonderneming kiezen? Let op het keurmerk

Bij het regelen van de uitvaart van een dierbare komt er veel op je af. Het belang van een deskundige, betrouwbare en transparante uitvaartonderneming is dan ook groot. Hoe weet je of je de juiste hebt gekozen?

Door **Nadine Fischer**

GESPONSORD

altijd transparant over de uiteindelijke kosten van de uitvaart. “Tot mijn verbazing werd er een sjabloon gebruikt waarin precies stond wat binnen de polis viel. Bij iedere keuze die gemaakt werd die daarbuiten viel, kregen we voorgelegd wat de consequenties waren wat betreft de kosten en de vraag of dit paste binnen ons budget. Aan het eind van de afspraak lag er direct een heldere, gespecificeerde kostenbegroting op tafel. Daar is tussentijds niet meer van afgeweken.”

Initiatiefrijk en persoonlijk

De specifieke wensen die werden geopperd door dhr. Reijnen en zijn zus, pakte de uitvaartverzorger direct op. “Zijn zelfverzekerdheid dat het goed zou komen, gaf veel ruimte voor persoonlijke inbreng, omdat hij niet bang was van het gebaande pad af te wijken. Zo zijn we onder andere met de uitvaartauto nog langs de lievelingsplekken van mijn vader gereden. Daarnaast hebben we geregeld dat mijn vaders vrienden van de schutterij voor en na de dienst met vaandels klaar stonden. En de verzorger heeft mij gesteund in het idee om vóór het sluiten van de kist nog iets bij mijn vader in de kist te leggen.” Ook toonde de uitvaartverzorger eigen initiatief. “Toen de priester die wij voor ogen hadden niet bereikbaar was, stelde hij een ritueel begeleider voor die hij goed bij ons vond passen. Het bleek de perfecte match en hij deed het fantastisch. Zelfs dagen na de dienst spraken familie en vrienden nog over dit bijzondere afscheid.”

Bekwaam personeel

Wat dhr. Reijnen opviel tijdens het hele proces was de bekwaamheid

dhr. Reijnen

hij het ook luchtig met af en toe een gepast grapje. Dat maakte de aanloop naar de uitvaart toe minder beladen. Het was hierdoor geen dramatische week, maar de opmaat naar het laatste, bijzondere eerbetoon aan mijn vader.”

De uitvaart

Binnen tweeënhalve dag stond alles klaar voor de uitvaart, waardoor dhr. Reijnen en zijn zus nog aandacht aan henzelf, hun kinderen en de teksten konden besteden. “We

hebben allemaal voor de microfoon gestaan en onze brieven kunnen voorlezen. Het op deze manier afsluiten was voor mij ontzettend belangrijk; we hebben waargemaakt wat we in ons hoofd hadden. Mijn vader had het prachtig gevonden. We zijn nu een half jaar verder en ik denk: ja, dat hebben we onvoorstelbaar goed gedaan samen. Mijn zus en ik, maar ook de uitvaartverzorger. Zijn professionele inzet heeft ons uiteindelijk een hoop tijd, rust en ruimte gegeven.” ■

Een half jaar geleden regelde de heer Reijnen de uitvaart van zijn vader. “Ondanks dat we al redelijk goed wisten hoe we de uitvaart wilden inrichten, ontstond er veel tijdsdruk. Binnen vier dagen moest alles geregeld worden. We hadden specifieke wensen en waren op zoek naar een uitvaartverzorger die mee zou denken op een professionele en persoonlijke manier.” Het werd een uitvaartonderneming met het Keurmerk Uitvaartzorg, die ze vonden via www.keurmerkuitvaartzorg.nl. Dit keurmerk biedt nabestaanden de zekerheid dat ze voor een uitvaartonderneming kiezen met uitstekende dienstverlening. “Toen de uitvaartverzorger bij ons langs kwam, waren binnen twee uur de belangrijkste zaken geregeld. Het was direct helder wie wat ging oppakken. Uiteindelijk heeft de uitvaartverzorger zelfs nog meer uit handen genomen dan ik had verwacht.”

Transparante kostenbegroting

Wat betreft de begroting kwam dhr. Reijnen niet voor een verrassing te staan; keurmerkhouders zijn vooraf

“Zijn professionele inzet heeft ons uiteindelijk een hoop tijd, rust en ruimte gegeven”

van het personeel. “Door goede voorbereiding werden tijdens de eerste afspraak in een paar uur grote stappen gezet. Ik had het gevoel dat er genoeg tijd en ruimte was om te vertellen over mijn vader, waar ze direct op inspeelden. Tevens verraste de manier waarop derde partijen werden aangestuurd mij positief.” Een ander opvallend punt? De persoonlijke omgang in de dagen naar de uitvaart toe. “De verzorger nam het serieus en vroeg of alles naar wens was, maar ook hoe het met ons ging. Toch maakte

Zes zekerheden van het Keurmerk Uitvaartzorg

Bij uitvaartondernemingen met een Keurmerk Uitvaartzorg kan erop vertrouwd worden dat de dienstverlening aan zes kwaliteitseisen voldoet:

- 1 **Afspraken:** de uitvaartverzorger legt alle gemaakte afspraken schriftelijk vast
- 2 **Kosten:** ook prijsafspraken worden vooraf schriftelijk vastgelegd
- 3 **Organisatie:** de uitvaart wordt correct uitgevoerd van begin tot eind
- 4 **Personeel:** de uitvaartonderneming heeft gekwalificeerd personeel in dienst, dat voldoet aan de eisen van het Nationaal Vakexamen Uitvaartzorg
- 5 **Klachtenafhandeling:** de uitvaartverzorger hanteert een adequate afhandelsprocedure
- 6 **Klanttevredenheid:** na iedere uitvaart wordt de opdrachtgever om feedback gevraagd. De resultaten worden minimaal één keer per jaar geanalyseerd

INZICHT

“Dat gevoel gun ik iedereen!”

Frank Beuger (55), docent in het beroepsgericht vmbo, vindt goed onderwijs erg belangrijk. Zeker voor kinderen in ontwikkelingslanden. Met een toegift laat hij dit nadrukkelijk blijken.

“Ik houd van mijn vak. Ik help studenten graag verder te komen in het leven en een goed bestaan op te bouwen. Bij een uitwisselingsproject met derdewereldlanden zag ik hoe belangrijk onderwijs voor kinderen in achterstandsposities is. Ik wilde die kinderen daar graag meer perspectief geven.”

“Toen twee vrienden van me vertelden dat ze goede doelen hadden opgenomen in hun testament en dat het geld zeer goed besteed was, wist ik meteen wat me te doen stond. De helft van mijn nalatenschap gaat naar een goed doel op het gebied van onderwijs, de andere helft gaat naar mijn partner – zelf hebben we geen kinderen.”

“Eigenlijk kan ik alleen maar zeggen: mensen doe dit ook!”

“Toen ik het op school vertelde, waren de collega's meteen enthousiast. Twee van hen hebben het ook gedaan. En mijn familie vond het een leuk en origineel idee, en een zinvolle besteding van het geld.”

“Zelf vind ik het fijn om te weten dat ik na mijn dood toch een beetje voortleef in deze kinderen. Ik heb mezelf immers kunnen ontwikkelen en die kans gun ik iedereen in de wereld. Eigenlijk kan ik alleen maar zeggen: mensen doe dit ook! Het geeft zo veel voldoening te zorgen dat kinderen met een achterstand dezelfde kansen krijgen als jij. Dat gevoel gun ik iedereen!” ■

“Nabestaanden reageerden heel positief”

Annelies Kappers is de zus van de in 2016 overleden acteur en cabaretier Marnix Kappers. Hij benoemde Annelies tot executeur van zijn testament, waarin hij wel twintig goede doelen opnam.

“Mijn broer koos zelf het moment van zijn overlijden. Daarbij vond hij dat hij zijn nalatenschap goed moest regelen. Mij benoemde hij tot executeur, ik vond het heel troostend om iets te kunnen doen.”

“Het was een flinke klus, ook omdat ik het heel zorgvuldig wilde doen – helemaal in de geest van Marnix, die behalve een zorgzame, gulle en gewetensvolle man ook een echte control freak was. Hij wilde altijd alles tot in de puntjes geregeld hebben.”

“Doneren en nalaten aan goede doelen, dat was een morele plicht vond Marnix: ‘Je geeft gewoon, klaar!’ riep hij dan. Bij leven steunde

“Je gééft gewoon, klaar!’ riep hij dan”

hij wel twintig goede doelen. Hij vond het moeilijk om te kiezen, dus nam hij die allemaal op in zijn testament. ‘Allemaal evenveel’, gaf hij aan. Hij praatte er verder niet over, alleen zijn belastingadviseur wist ervan.”

“Het is prettig als nabestaanden snel weten waar ze aan toe zijn. Ik heb ze allemaal verteld over zijn toegift aan goede doelen. De mensen waren blij verrast en reageerden heel positief. Geweldig was dat! Bij alle verdriet om zijn overlijden was dat een enorme troost. Ik denk dat iedereen dat zo gevoeld heeft!” ■

Kijk op www.toegift.nl en ontdek hoe uw idealen kunnen voortleven.

DE ONLINE NOTARIS

De notaris is al lang niet meer een deftige meneer in een statig pand. Sterker nog, tegenwoordig kun je een testament makkelijk online regelen. ‘Goedkoop, begrijpelijk en in je eigen tempo’, aldus internetondernemer Pablo van Klinken, aanbieder van online notarisdiensten.

Door **Simon van der Ben**

De notaris is al lang niet meer een deftige meneer in een statig pand. Sterker nog, tegenwoordig kun je een testament makkelijk online regelen. ‘Goedkoop, begrijpelijk en in je eigen tempo’, aldus internetondernemer Pablo van Klinken, aanbieder van online notarisdiensten.

“Laat ik vooropstellen dat je voor een testament uiteindelijk altijd een keer naar de notaris moet. Die handtekening moet daar gezet worden, dat is wettelijk zo geregeld. Maar je testament opstellen dat kun je zelf doen en in je eigen tempo. Er zijn mensen die bij ons aan een testament beginnen en het pas na een half jaar af maken. In die tussentijd hebben ze er al vijf keer aan zitten werken.

Onze site vraagt bijvoorbeeld; ‘hoe wil je dit of dat geregeld hebben? Vragen waar je tijd voor nodig hebt om na te denken. Dan leg je het even weg en ga je het nog eens met je vrouw of kinderen bespreken om het daarna alsnog af te maken.”

Sinds 2009 hebben al vele duizenden mensen hun testament online opgesteld

Omdat je veel zelf doet en uiteindelijk maar één keer naar de notaris hoeft is het goedkoper.

Maar welke notaris is dat dan? Van Klinken: “Wij werken samen met dertig

“Het is je laatste wil en jij moet begrijpen wat er staat”

vooraanstaande notariskantoren in heel Nederland. Dat wil zeggen dat de kwaliteit hetzelfde is, omdat je uiteindelijk bij een echte notaris terecht komt. Online je testament regelen gaat dus niet ten koste van de kwaliteit. Wij zijn er voor de mensen en de situaties die redelijk standaard zijn en die het ook allemaal prima zelf kunnen – en dus goedkoper. Heb je meer dan zes ton te vererven? Dan kun je beter naar de notaris gaan.”

Kwaliteit, prijs en je eigen tempo zijn duidelijke voordelen, maar helderheid is voor Van Klinken ook een punt. “Heel belangrijk is ook dat zowel de website als de documenten die wij maken in begrijpelijk Nederlands worden gesteld. Zonder te vervallen in Jip en Janneke taal hebben we het juridisch jargon er zoveel mogelijk afgeschraapt. Gangbaar is in Nederland helaas nog steeds dat jij je eigen testament niet kan lezen als je het door een notaris hebt laten opstellen.

Dat vind ik slecht, want het is je laatste wil en jij moet begrijpen wat er staat.” ■

DoeHetZelfNotaris
(R)echt eenvoudig

Stel zelf online je testament op.
Gratis concept akte!

www.doehetzelfnotaris.nl

NalatenschapsMakelaar: een zorg minder in moeilijke tijden

Ruzies, schulden, onvindbare erfgenamen, ingewikkelde juridische zaken, allemaal dagelijkse kost voor nalatenschapsmakelaars Monique Janssen en Harriët Verkleij. Hun vak is ontzorgen en dat op alle mogelijke manieren.

Door **Simon van der Ben**

Harriët: "Ik deel onze activiteiten vaak op in vieren. Allereerst het afwickelen van nalatenschappen, dat is wat we het liefste doen en voor ons het mooiste werk. Juridisch, financieel, fiscaal, ook heel praktisch en meestal emotioneel. Een tweede punt bij afwikkeling is dat je een nalatenschap kunt hebben waarbij schulden spelen. Dan kun je via de kantonrechter zorgen dat een erfgenaam met zijn privévermogen buiten schot blijft. Nummer drie is nalatenschapsplanning. Met mensen nadenken over hoe je het straks geregeld wil hebben, wat gaat naar wie en waarom? Tenslotte hebben we nog een aparte vierde loot aan de stam; het levenstestament. Dat gaat niet over de situatie na overlijden, maar juist bij leven, wanneer je niet meer voor jezelf kunt beslissen. Dat heeft een financiële en een medische kant. Wie gaat jouw financiële zaken regelen als jij dat zelf niet meer kunt, maar ook: wie is voor de artsen de gesprekspartner en wie weet wat jij wel en niet wilt?"

Monique: "Het is zeker zinvol om ons in te schakelen als je wilt nadenken over het levenstestament. Wat wil ik daar nou eigenlijk in hebben

Monique Janssen

Harriët Verkleij

staan? Wil je elkaar als levenspartners of iemand binnen de familie benoemen als gevolmachtigde? Of benoem je bijvoorbeeld liever een toezichthouder? Iemand van buiten de familie die jaarlijks even meekijkt hoe het is gegaan aan de financiële kant. Hierdoor komt de gevolmachtigde later niet in de knel met erfgenamen.

Hiermee kom ik op het laatste punt; de bemiddeling tussen erfgenamen bij de afwikkeling van een nalatenschap. Als zij er zelf niet meer uitkomen rondom de verdeling en iemand nodig hebben om die verdeling tot een goed einde te brengen."

Harriët: "Je helpt mensen echt in een emotionele situatie. Er is natuurlijk verdriet, maar vaak ook frustratie en boosheid. Niet iedereen is verdrietig wanneer ouders overlijden. Er kan veel oud zeer boven komen en in al die emoties bieden wij rust, overzicht en houvast.

Wij zorgen er ook voor dat in een gezin niet die ene die altijd een grote mond heeft en altijd vooraan staat als eerste mag kiezen uit de emotionele, waardevolle bezittingen. Je zorgt dat iedereen aan bod komt, dat het verdeeld wordt zoals het bedoeld is en dat geeft veel rust voor mensen."

"Onze stelregel: laat elke vijf jaar naar je testament kijken"

Monique: "Zoals al gezegd doen we ook aan nalatenschapsplanning waarin je met mensen praat over: wat heb je nu aan bezittingen, aan wie wil je het nalaten en hoe kan je dat het beste regelen.

Vaak zijn testamenten al heel oud en ga je kijken of dat nog wel past bij de huidige situatie, bij wat je nu wil. Daar komen ook hele praktische dingen uit. Heeft iemand bijvoorbeeld huisdieren en waar zouden die naartoe moeten als je komt te overlijden. Of wil je iets schenken aan goede doelen en welke moeten dat dan zijn. Vooral mensen zonder kinderen hebben behoefte aan zo'n verkenning.

Mensen maken ook wel de keuze om ons als executeur te benoemen in hun testament."

Harriët: "Je merkt vaak dat mensen ooit een testament hebben gemaakt en er daarna niet meer naar omkijken. Maar veel levens nemen nogal eens een wending. Relaties gaan voorbij, er komt een nieuwe partner, stiefkinderen, een nieuw huis, noem maar op. Als je dan je testament niet aanpast en je komt te overlijden, krijg je hele onaangename situaties. Onze stelregel: laat elke vijf jaar naar je testament kijken."

Nalatenschapsmakelaars vind je door het hele land. Een kennismakingsgesprek, vaak bij de mensen thuis is gratis en zeker nuttig, vinden Harriët en Monique.

Monique: "Vertrouwen is heel belangrijk. Je moet echt een klik hebben met mensen anders kun je dit werk ook niet doen. Je praat met mensen over hele intieme zaken en ook erfgenamen moeten je natuurlijk vertrouwen.

Harriët: "Ik heb al meerdere keren gehad dat mensen zeiden 'Ik heb eindelijk weer goed geslapen gisteren, want ik weet nu dat het geregeld gaat worden'. Dat is natuurlijk mooi om te horen en fijn om te kunnen doen. Ik zeg wel eens gek-scherend: ik verkoop rust." ■

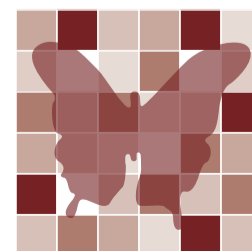
Wat als ik er straks niet meer ben?

De dood is niemands favoriete onderwerp. Toch is het belangrijk zaken goed te regelen, voor uw eigen gemoedsrust, maar ook voor die van uw nabestaanden.

De NalatenschapsMakelaar helpt u daarbij. Denk daarbij aan:

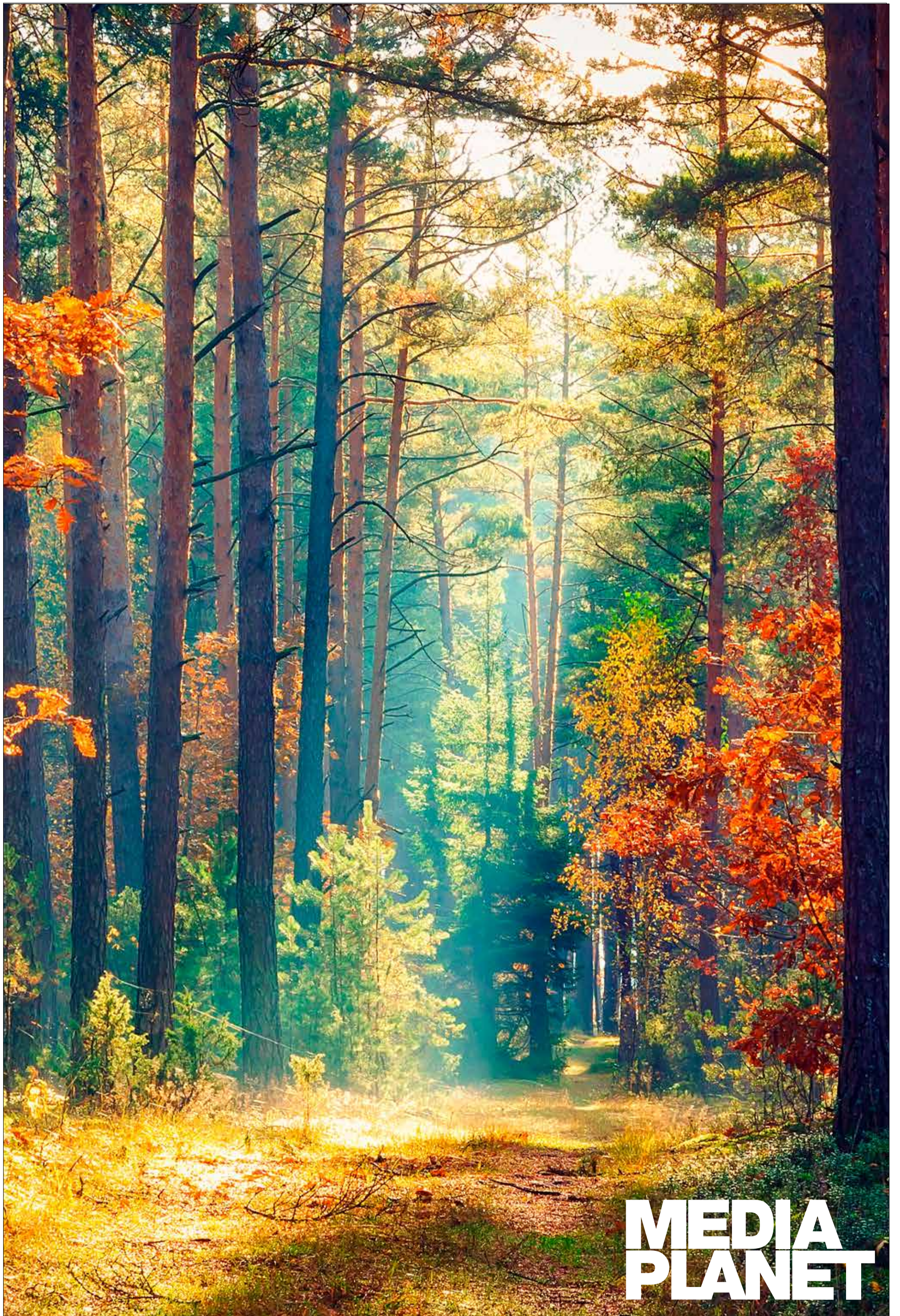
- Hoe ziet uw laatste levensfase eruit?
- Heeft u een levenstestament nodig?
- Waaruit bestaat uw nalatenschap?
- Wie krijgt wat en hoe regelt u dat het beste?
- Wie handelt de erfenis straks af?
- Hoe wil ik dat mijn uitvaart eruitziet?

Wij ondersteunen en adviseren u bij al deze zaken. Laat geen onaangename verrassingen na voor uw nabestaanden!

De **NalatenschapsMakelaar**
Bel voor meer informatie: 030 8007966

www.nalatenschapsmakelaar.nl

**MEDIA
PLANET**